

การให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

ปิยะมาศ สุธชาขำ *

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง จำนวน 249 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

ผลการศึกษาพบว่าความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่งส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยค่าระดับมาก (Mean = 9.13) การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (Mean = 4.35) การให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยในภาพรวมของการศึกษาครั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (Mean = 3.73) และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่าความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยไม่มีความสัมพันธ์กันกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ การตระหนักมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .616$) และสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .168$)

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยคือการจัดสิ่งแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยและส่งเสริมการทำวิจัยในหน่วยงานของพยาบาลวิชาชีพเพิ่มขึ้น

คำสำคัญ: ความรู้ / การตระหนัก / สภาพแวดล้อมในการทำงาน / การให้ข้อมูลตามสิทธิ

* พยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการ สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี

Providing of Information on the Patient's Rights by Registered Nurses in a Hospital

Piyamars Sudchakham^{*}

Abstract

This quantitative study aimed to investigate the practice in providing information in compliance with the declaration of Patients' Rights among 249 registered nurses in a hospital of health recruited through a purposive sampling. The statistics used were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's Correlation Coefficient.

Study results showed that the mean score of knowledge about the Patients' Rights among these registered nurses was in a high level (Mean=9.13). The mean score of their awareness about the necessity of providing information in compliance with the declaration was at a high level (Mean=4.35). The mean score of the overall practice in providing information in such a manner by these registered nurses was at a high level (Mean=3.73). Hypothesis testing revealed that their knowledge about the patients' rights did not significantly associate with their practice in providing information in compliance with the declaration. Their awareness about necessity of providing information significantly had a positive association with their practice in providing information ($r=.616$). Their work environment significantly had a positive association with their practice in providing information ($r=0.168$).

The study suggested that work environment should be more favorable to provide information in compliance with this declaration.

Keywords: Knowledge, awareness, work environment, providing information in compliance with declaration of patients' rights

^{*}Registered Nurse at Queen Sirikit National Institute of Child Health

บทนำ

สิทธิผู้ป่วยถูกพัฒนาจากสาระระหว่างประเทศหลายฉบับ อันได้แก่ ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน ค.ศ.1948 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางพลเมืองและการเมือง ค.ศ.1966 กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ค.ศ.1966 และพิธีสารต่อท้ายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิทางการเมืองและพลเมืองทั้ง 4 ฉบับนี้ได้รวมเรียกเป็นประมวลกฎหมายระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิมนุษยชนองค์ที่เกี่ยวกับการบริการสุขภาพ ซึ่งเล็งเห็นความสำคัญกับสิทธิผู้ป่วย จึงได้มีการรับรองสิทธิผู้ป่วยไว้เพื่อเป็นการย้ำเตือนบุคลากรในทีมสุขภาพว่า สิทธิผู้ป่วย เป็นสิ่งที่ไม่ควรถูกละเมิดหรือถูกละเลย เพราะจะนำไปสู่ความร้ายแรงในสัมพันธภาพระหว่างผู้ป่วยกับแพทย์หรือบุคลากรทางการแพทย์มากขึ้น (วิฑูรย์ อึ้งประพันธ์, 2536; ฉัตรสมน พฤตภูมิโย, 2555)

สิทธิผู้ป่วยมีทั้งหมด 10 ข้อ จะครอบคลุมในเรื่องของสิทธิขั้นพื้นฐานที่จะได้รับการด้านสุขภาพโดยไม่คำนึงถึงความแตกต่างของบุคคล สิทธิที่จะได้รับข้อมูลเพื่อการเลือกตัดสินใจให้ผู้ประกอบวิชาชีพปฏิบัติต่อตนหรือเลือกสถานบริการ สิทธิที่จะร่วมมือหรือยุติความร่วมมือในการทดลองวิจัย และได้รับความช่วยเหลือรีบด่วนสิทธิที่จำเป็นเมื่อเกิดภาวะเสี่ยงอันตรายถึงชีวิต รวมทั้งสิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง สำหรับผู้ที่อายุไม่ถึง 18 ปีบริบูรณ์หรือผู้บกพร่องทางกายหรือจิตที่ไม่สามารถใช้สิทธิของตนได้นั้น บิดามารดาหรือผู้แทนโดยชอบธรรมสามารถใช้สิทธิแทนได้ (ศิริลักษณ์ สืบวงศ์แพทย์, 2542)

เนื่องจากโรงพยาบาลที่รักษาผู้ป่วยเด็กมีผู้ป่วยมารับบริการต่อวัน จำนวน 600-700 ราย ซึ่งตามมาตรฐานที่กำหนดต้องมีพยาบาลวิชาชีพสำหรับสถานพยาบาลแห่งนี้ แผนกผู้ป่วยนอกโรคทั่วไปให้มีพยาบาลวิชาชีพ 1 คนต่อผู้ป่วย 100 คน พยาบาลวิชาชีพประจำแผนกผู้ป่วยฉุกเฉินให้มีพยาบาลวิชาชีพ 1 คนต่อผู้ป่วย 10 คน และแผนกผู้ป่วยในให้มีพยาบาลวิชาชีพ 1 คนต่อผู้ป่วย 4 คน (สำนักการพยาบาลกรมการแพทย์, 2551) โดยภาพรวมมีพยาบาลวิชาชีพทั้งหมด 535 คน แต่มีพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานพยาบาลจริง ๆ ไม่ได้สัดส่วนตามมาตรฐาน พยาบาลต้องรับผิดชอบให้การพยาบาลผู้มารับบริการมากกว่าอัตราค่าจ้างที่มี จึงมีผลให้ไม่สามารถให้การพยาบาลทั้งโดยตรงและโดยอ้อมได้อย่างทั่วถึง ผลกระทบต่อมาคือ ผู้ป่วยอาจได้รับข้อมูลไม่ครบถ้วน ไม่เข้าใจในแผนการรักษา หรือได้รับข้อมูลไม่ชัดเจน และยังมีข้อมูลเกี่ยวกับการให้ข้อมูลด้านสิทธิผู้ป่วยกับผู้ป่วยมารับบริการ การให้ข้อมูลกับผู้ป่วย ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพต้องกระทำโดยการเคารพต่อสิทธิความเป็นบุคคล ต้องให้ข้อมูลแก่ผู้ป่วยภายใต้หลักจริยธรรมให้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน เมื่อผู้ป่วยได้รับการดูแลที่ดีถูกต้องและมีประสิทธิภาพถือเป็นการบริการที่ดีต่อผู้ป่วยอีกด้วย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ว่าเป็นอย่างไร และอยู่ในระดับใด ทั้งในเรื่องความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิ

ผู้ป่วย สภาพแวดล้อมในการทำงาน เพื่อนำผลการวิจัยที่ได้ไปเป็นแนวทางการปฏิบัติการพยาบาล เพื่อให้ผู้ป่วยได้รับข้อมูลตามสิทธิและเพื่อเป็นข้อมูลในการพิจารณาปรับปรุงการปฏิบัติการพยาบาลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

วัตถุประสงค์เฉพาะ

1. เพื่อวัดระดับความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง
2. เพื่อวัดระดับการตระหนักรู้ต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง
3. เพื่อวัดระดับสภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง
4. เพื่อหาความสัมพันธ์ของ ความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย การตระหนักรู้ต่อการให้ข้อมูลและสภาพแวดล้อมในการทำงานกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

สมมติฐานการวิจัย

ความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย การตระหนักรู้ต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วย และสภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

นิยามศัพท์

สิทธิผู้ป่วย หมายถึง อำนาจอันชอบธรรมของผู้ป่วยที่พึงได้รับการคุ้มครองรักษาผลประโยชน์จากการรับการรักษาหรือรับบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขอย่างเท่าเทียมเสมอภาคกันตามสิทธิ คำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2541 มี 10 ข้อ ได้แก่

1. ผู้ป่วยทุกคนมีสิทธิพื้นฐานที่จะได้รับบริการด้านสุขภาพ ตามบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ
2. ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะรับบริการจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยไม่มีการเลือกปฏิบัติ

เนื่องจากความแตกต่างด้านฐานะ เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา สังคม ลัทธิการเมือง เพศ อายุ และลักษณะของความเจ็บป่วย

3. ผู้ป่วยที่ขอรับบริการด้านสุขภาพมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลอย่างเพียงพอ และเข้าใจชัดเจน จากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ เพื่อให้ผู้ป่วยสามารถเลือกตัดสินใจในการยินยอมหรือไม่ยินยอมให้ผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพปฏิบัติต่อตน เว้นแต่เป็นการช่วยเหลือรีบด่วนหรือจำเป็น

4. ผู้ป่วยที่อยู่ในภาวะเสี่ยงอันตรายถึงชีวิต มีสิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือรีบด่วนจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพโดยทันทีตามความจำเป็นแก่กรณี โดยไม่คำนึงว่าผู้ป่วยจะร้องขอความช่วยเหลือหรือไม่

5. ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับทราบชื่อ สกุล และประเภทของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพที่เป็นผู้ให้บริการแก่ตน

6. ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะขอความเห็นจากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพอื่น ที่มีได้เป็นผู้ให้บริการ แก่ตน และมีสิทธิในการขอเปลี่ยนผู้ให้บริการและสถานบริการได้

7. ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับการปกปิดข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง จากผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ โดยเคร่งครัด เว้นแต่จะได้รับความยินยอมจากผู้ป่วยหรือการปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมาย

8. ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลอย่างครบถ้วนในการตัดสินใจเข้าร่วม หรือถอนตัวจากการเป็นผู้ถูกทดลองในการทำวิจัยของผู้ประกอบวิชาชีพด้านสุขภาพ

9. ผู้ป่วยมีสิทธิที่จะได้รับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลเฉพาะของตนที่ปรากฏในเวชระเบียนเมื่อร้องขอ ทั้งนี้ข้อมูลดังกล่าวต้องไม่เป็นการละเมิดสิทธิส่วนตัวของบุคคลอื่น

10. บิดา มารดา หรือผู้แทนโดยชอบธรรม อาจใช้สิทธิแทนผู้ป่วยที่เป็นเด็กอายุยังไม่เกินสิบแปดปีบริบูรณ์ ผู้บกพร่องทางกายหรือจิต ซึ่งไม่สามารถใช้สิทธิด้วยตนเองได้

ความรู้เกี่ยวกับสิทธิผู้ป่วย หมายถึง พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่งมีการจำได้ในข้อเท็จจริงรายละเอียดของสิทธิผู้ป่วยตามคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วย 10 ประการ

ความตระหนัก หมายถึง พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่งรู้สึกเห็นคุณค่าความสำคัญ การยอมรับหรือการเข้าใจเกี่ยวกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยตามคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยกับผู้ป่วยและญาติ แบ่งเป็นมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

สภาพแวดล้อมในการทำงาน หมายถึง พื้นที่ สิ่งแวดล้อม ความเป็นส่วนตัว เสียงและเครื่องมือที่พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่งเห็นว่าสามารถเอื้ออำนวยในการให้ข้อมูลกับผู้ป่วย และญาติตามคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วย ซึ่งแบ่งเป็นเอื้ออำนวยมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

การให้ข้อมูล หมายถึง การที่พยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่งถือปฏิบัติในการให้ข้อมูลสิทธิผู้ป่วยตามคำประกาศรับรองสิทธิแก่ผู้ป่วย แบ่งเป็นปฏิบัติมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

วิธีการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ พยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งจำนวน 535 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยใช้สูตรการคำนวณกลุ่มตัวอย่างของเครซี และมอร์แกน ได้จำนวน 249 คน

สูตรที่ใช้ในการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง คือ

$$n = \frac{X^2 N p (1 - p)}{e^2 (N - 1) + X^2 p (1 - p)}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

N = ขนาดของประชากร

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มตัวอย่างที่ยอมรับได้

X^2 = ค่าไคสแควร์ที่ df เท่ากับ 1 และระดับความเชื่อมั่น 95% ($X^2 = 3.841$)

p = สัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร (ถ้าไม่ทราบให้กำหนด p = 0.5)

$$\begin{aligned} \text{แทนค่าใน } n &= \frac{(3.841)^2 (535) (0.5) (1 - 0.5)}{(.05)^2 (535 - 1) + (3.841)^2 (0.5) (1 - 0.5)} \\ &= 249 \text{ คน} \end{aligned}$$

กลุ่มตัวอย่างคือการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

พยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลเด็กแห่งชาติมหาสารคาม เป็นผู้ปฏิบัติงานให้บริการทั้งผู้ป่วยแผนกผู้ป่วยนอกและแผนกผู้ป่วยใน

การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยสุ่มกระจายเลือก คือ แผนกผู้ป่วยนอกและแผนกผู้ป่วยใน ใช้วิธีการจับสลากเลือกเพื่อให้ทุกคนมีโอกาสถูกเลือกเท่ากัน มีดังนี้

1. การคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างจากรายชื่อพยาบาลวิชาชีพแผนกผู้ป่วยนอกและผู้ป่วยในทั้งหมดโดยเรียงรายชื่อและใส่รหัสในแต่ละรายชื่อ
2. นำรายชื่อทั้งหมดมาจับสลากตามจำนวนที่คำนวณได้ตามสูตรและใส่รหัสในแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ คือ แบบประเมินความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย ความสะดวกต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิ สิ่งแวดล้อมในการทำงานที่เอื้ออำนวยต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิ

และการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ใช้แบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูล ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิด มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด (Close end question) โดยแบ่งเป็น 5 ส่วน ครอบคลุมวัตถุประสงค์การศึกษาดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของพยาบาลวิชาชีพ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิดให้เติมคำตอบและปลายปิดเลือกตอบ สอบถาม เพศ อายุ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานและการได้รับข่าวสารเรื่องสิทธิผู้ป่วย

ส่วนที่ 2 ข้อมูลความรู้ วัดระดับความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย 2 ระดับ จำนวน 10 ข้อ

ส่วนที่ 3 การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยเป็นแบบสอบถามที่ถามถึงการเห็นคุณค่าของการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมีข้อคำถามจำนวน 10 ข้อ ในลักษณะคำถามเป็นแบบใช้ความถี่ในการกำหนดระดับ (rating scale) ให้คะแนนเป็น 5 ระดับ

ส่วนที่ 4 สภาพแวดล้อมในการทำงานประกอบด้วยคำถามเกี่ยวกับพื้นที่ในการทำงาน บรรยากาศในการทำงาน การแจ้งข้อมูลข่าวสารและเครื่องมือในการปฏิบัติงาน มีลักษณะเป็นแบบมาตรวัด 5 ระดับ จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 5 การให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วย เป็นแบบสอบถามที่ถามการปฏิบัติงานตามสิทธิผู้ป่วยของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นตามคำประกาศรับรองสิทธิผู้ป่วยเมื่อวันที่ 16 เมษายน 2541 จำนวน 10 ข้อ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้โดยผู้วิจัยเอง เก็บข้อมูลภาคสนามโดยเก็บจากข้อมูลรวบรวมแบบสอบถามจากพยาบาลวิชาชีพ ของโรงพยาบาลเด็กแห่งชาติมหาสารคาม ซึ่งเก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมด 249 ชุด จากนั้นนำมาตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จากนั้นนำมาลง คะแนนตามรหัสที่กำหนดและนำผลที่ได้จากการเก็บข้อมูลไปวิเคราะห์ผล

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้ศึกษาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ทางสังคมศาสตร์ประมวลผล และจัดทำตารางวิเคราะห์ผลทางสถิติ เพื่อนำเสนอข้อมูล และสรุปผลการวิจัย โดยใช้สถิติวิเคราะห์เชิงปริมาณเป็นหลัก ทั้งสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) และสถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ใช้วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับลักษณะของประชากร เช่น อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ทำงาน และการวิเคราะห์เนื้อหาในส่วนที่เป็นคำถามปลายเปิด โดยใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. สถิติอนุมาน (Inferential Statistics) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัย ความรู้ ความตระหนัก สิ่งแวดล้อมการทำงาน และการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's correlation)

ผลการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่งจำนวน 249 ราย คุณลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุระหว่าง 23-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 48.2 มี รองลงมาอายุระหว่าง 35-46 ปี คิดเป็นร้อยละ 34.5 และอายุ 46 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 17.3 อายุเฉลี่ย 35.55 ปี

ระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.2 รองลงมามีระดับการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท คิดเป็นร้อยละ 8.8

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน ระหว่าง 1-12 ปี คิดเป็นร้อยละ 53 รองลงมาประสบการณ์ในการปฏิบัติงานระหว่าง 13-24 ปี คิดเป็นร้อยละ 31.7 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน 25 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 15.3 ประสบการณ์เฉลี่ย 12.71 ปี

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการคิดเป็นร้อยละ 49.8 รองลงมาปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพพยาบาลวิชาชีพปฏิบัติการคิดเป็นร้อยละ 49 และปฏิบัติ งานด้านการพยาบาลในตำแหน่งเจ้าพนักงานสาธารณสุข คิดเป็นร้อยละ 1.2

จำนวนแหล่งของการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิผู้ป่วย แหล่งเดียวคิดเป็นร้อยละ 49 รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิผู้ป่วย 2-3 แหล่ง คิดเป็นร้อยละ 48.6 และได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิผู้ป่วย 4 แหล่งขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 2.4 โดยความถี่ในการได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิผู้ป่วยอยู่ที่ 6 เดือน/ครั้ง ขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 41.4 รองลงมาได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิผู้ป่วยมีความถี่ 3-5 เดือน/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 28.9 ได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิผู้ป่วยมีความถี่ 0-2 เดือน/ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 24.1 และไม่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารเรื่องสิทธิผู้ป่วยคิดเป็นร้อยละ 5.6

ระดับความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพมีคะแนนเฉลี่ยค่าระดับมาก (Mean = 9.13) มีความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 75.1 มีความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก พยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งตอบถูก 9 ข้อขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 75.1 รองลงมาตอบถูกน้อยกว่า 9 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 24.9 ตอบถูก 8 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 21.7 ตอบถูก 7 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 2 และตอบถูก 6 ข้อ คิดเป็นร้อยละ 1.2 ตามลำดับ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 75.1 มีความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 24.9 มีความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลาง

ตารางที่ 1 ระดับคะแนนร้อยละตอบคำถามความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง (n = 249)

คะแนนที่ตอบแบบสอบถาม	จำนวน	ร้อยละ	ระดับความรู้
ตอบคำถามถูก 9 ข้อขึ้นไป	187	75.1	ระดับดีมาก
ตอบคำถามถูก 6-8 ข้อ	62	24.9	ระดับดีปานกลาง

การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (Mean = 4.42) ร้อยละ 13.3 มีการตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 85.1 มีการตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก

ความตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยอยู่ระดับมาก คิดเป็นร้อยละ 85.1 ความตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยอยู่ระดับปานกลางคิดเป็นร้อยละ 13.3 และมีความตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยอยู่ระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 1.6 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ระดับคะแนนของการตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพสถาบันสุขภาพแห่งหนึ่ง

ระดับคะแนนการตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วย	จำนวน	ร้อยละ
มีความตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยมาก	212	85.1
มีความตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยปานกลาง	34	13.3
มีความตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยน้อย	3	1.6

สภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีค่าเฉลี่ย (Mean = 3.73) โดยกลุ่มตัวอย่าง สภาพแวดล้อมในการทำงานมีระดับคะแนนอยู่ในระดับเอื้ออำนวยมาก

ตารางที่ 3 ระดับคะแนนสภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

ระดับคะแนนสภาพแวดล้อมในการทำงาน	จำนวน	ร้อยละ
มีระดับสภาพแวดล้อมในการทำงานเอื้ออำนวยน้อย	33	13.3
มีระดับสภาพแวดล้อมในการทำงานเอื้ออำนวยปานกลาง	55	22.1
มีระดับสภาพแวดล้อมในการทำงานเอื้ออำนวยมาก	161	64.6

เมื่อพิจารณารายชื่อของการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยจากตารางที่ 4 พบว่าพยาบาลวิชาชีพให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยระดับมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90.8 การให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยระดับคะแนนปานกลางคิดเป็นร้อยละ 5.6 และการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยระดับคะแนนน้อยคิดเป็นร้อยละ 3.6 ตามลำดับ ผลการวิจัยการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่งส่วนมากมีการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยระดับคะแนนมาก

ตารางที่ 4 ระดับคะแนนการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

ระดับคะแนนการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วย	จำนวน	ร้อยละ
ระดับคะแนนการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยมาก	226	90.8
ระดับคะแนนการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยปานกลาง	14	5.6
ระดับคะแนนการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยน้อย	9	3.6

ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งพบว่าความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพไม่สัมพันธ์กับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของสถาบันสุขภาพแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .084, P < 0.01$)

ความสัมพันธ์ระหว่างการตระหนักรู้ต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง พบว่าการตระหนักรู้ต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .616, P < 0.01$)

ความสัมพันธ์ระหว่างสภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง พบว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .168, P < 0.01$)

ตารางที่ 5 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย ความตระหนักรู้ต่อการให้ข้อมูลและสภาพแวดล้อมในการทำงานกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

ตัวแปร	การให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วย ของพยาบาลวิชาชีพ		การแปลผล ความสัมพันธ์
	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r)	p-value	
ความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย	.084	.186	ไม่สัมพันธ์
การตระหนักรู้ต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วย	.616	.000	สัมพันธ์
สภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ	.168	.008	สัมพันธ์

ผลการวิจัยการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง พบว่า ความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วย มีคะแนนเฉลี่ยค่าระดับมาก (Mean = 9.13) กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยคิดเป็นร้อยละ 75.1 การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (Mean = 4.42) ส่วนใหญ่มีความตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยคิดเป็นร้อยละ 85.1 สภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยในระดับเอื้ออำนวยมาก (Mean = 3.73) ส่วนใหญ่มีความเห็นว่า สภาพแวดล้อมในการทำงานเอื้ออำนวยร้อยละ 64 การให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ โรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (Mean = 4.13) ส่วนใหญ่มีการให้ข้อมูลคิดเป็นร้อยละ 90 และจากการทดสอบสมมติฐานพบว่า

ความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพไม่สัมพันธ์กับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .084, P < 0.01$)

การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กันในทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .616$)

สภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพมีความสัมพันธ์กันน้อยในทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = .168$)

อภิปรายผลการวิจัย

ความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

อธิบายได้ว่าจากข้อมูลความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่งส่วนใหญ่มีคะแนนเฉลี่ยค่าระดับมาก (Mean = 9.13) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .902 โดยกลุ่มตัวอย่างร้อยละ 24.9 มีความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับปานกลาง และร้อยละ 75.1 มีความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก อย่างไรก็ตาม ผลการศึกษาครั้งนี้ ความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยเป็นตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง (ที่ระดับ 0.05 $p < 0.01, r = .084$) ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานการวิจัย

พยาบาลวิชาชีพส่วนมากเป็นผู้มีประสบการณ์และปฏิบัติงานด้านพยาบาลระหว่าง 1-12 ปี คิดเป็นร้อยละ 53 และส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพชำนาญการ ระดับการศึกษาปริญญาตรี คิดเป็นร้อยละ 91.2 ทำให้พยาบาลวิชาชีพคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องสิทธิผู้ป่วยระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับอนุชา เทวราชสมบุญ (2545) ได้กล่าวว่าความรู้ (knowledge) คือสิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียน การค้นคว้าหรือประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะ

ความเข้าใจ หรือสารสนเทศที่ได้รับมาจากประสบการณ์ สิ่งที่ได้มาจากการได้ยิน ได้ฟัง การคิด หรือ การปฏิบัติตามหลักวิชาการในแต่ละสาขาซึ่งสอดคล้องกับคาร์เตอร์ วี กู๊ด (Carter, V. Good, 1973)

การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งแห่งหนึ่ง

การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (Mean = 4.35) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .735 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยอยู่ในระดับมาก ร้อยละ 85.1 พยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งมีความตระหนักมากที่สุดคือ ข้อ 1 คิดเป็นร้อยละ 76.1 รองลงมาคือข้อ 2 คิดเป็นร้อยละ 72.3 ความตระหนักน้อยที่สุดคือ ข้อ 5 คิดเป็นร้อยละ 6.8 เมื่อพิจารณารายข้อของการตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง ส่วนใหญ่มีการตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยที่เห็นด้วยที่สุดคือ การให้ข้อมูลที่ถูกต้องต่อผู้ป่วยไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าผู้ป่วยนั้นจะมีความแตกต่างกันทางเชื้อชาติ ศาสนา ลัทธิการเมือง เพศ อายุผู้ป่วยเบิกได้ หรือใช้สิทธิบัตรประกันสุขภาพและการอธิบายชี้แจงรายละเอียดข้อมูลอย่างครบถ้วน ให้ผู้ป่วยและญาติเข้าใจความสำคัญของการรักษา พยาบาลก่อนให้ผู้ป่วยลงลายมือชื่อยินยอมรับการรักษา ซึ่งคาร์เตอร์ วี กู๊ด (Cater, V. Good, 1975) ได้กล่าวว่า ความตระหนักเป็นความรู้สึกที่แสดงถึงการเกิดความรู้ของบุคคล หรือการที่บุคคลแสดงความรู้สึกและความสำนึกดังนั้นพยาบาลวิชาชีพที่ให้ข้อมูลผู้ป่วยเป็นการเคารพสิทธิผู้ป่วยและพยาบาลมีความตระหนักต่อสิทธิผู้ป่วยสูงและสอดคล้องกับการศึกษาของธันยาภรณ์ พุทธา (2550)

ผลการวิจัยนี้ พบว่า การตระหนักต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = .616$) ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานสอดคล้องกับการศึกษาของศรีวรรณ มีบุญ (2539) ว่าความตระหนักต่อสิทธิผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการปฏิบัติการพยาบาลในการพิทักษ์สิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพ

สภาพแวดล้อมในการทำงานของพยาบาลวิชาชีพโรงพยาบาลแห่งหนึ่ง

การให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยในภาพรวมของการศึกษาครั้งนี้ มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก (Mean = 3.73) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน .707 สอดคล้องกับการศึกษาของ เมธินี นิจพิทักษ์ (2550)

สภาพแวดล้อมในการทำงานสภาพทั้งด้านกายภาพและสังคมที่อยู่รอบ ๆ บุคคลผู้ปฏิบัติงานอยู่มีอิทธิพลหรือส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของผู้ปฏิบัติงาน ซึ่งสภาพแวดล้อมทางด้านกายภาพเช่นนี้เป็นตัวแปรที่อธิบายถึงการ จัดสภาพแวดล้อมในหน่วยงานทั้งความปลอดภัยและอุปกรณ์ที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงาน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของซูศรี มโนการ และอารีย์วรรณ อ่วมธานี (2550) การจัดสภาพแวดล้อมในการทำงานมีความสำคัญอย่างยิ่งที่จะเอื้อต่อการปฏิบัติงานและช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานทำงานให้องค์กรเต็มกำลังความสามารถเป็นการส่งเสริมความเป็นวิชาชีพแก่พยาบาลอีกด้วย

ผลการวิจัยนี้ได้ว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติงานมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลวิชาชีพของโรงพยาบาลแห่งหนึ่งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($r = .168$) ซึ่งอธิบายได้ว่าสิ่งที่เอื้ออำนวยให้คนทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนหนึ่งที่สำคัญคือ สภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ วัสดุในการปฏิบัติงาน สถานที่ทำงาน แสง เสียง อุณหภูมิ และสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจและสังคม (ยาวลักษณ์ กุลพานิช, 2533) รวมทั้งสิ่งต่าง ๆ ที่อยู่รอบตัวผู้ปฏิบัติงานทำงานอยู่ในหน่วยงานนั้นมีผลต่อประสิทธิภาพในการทำงาน (กานดา ว่องธนากุล, 2549)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

1. ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้พยาบาลวิชาชีพมีโอกาสพัฒนาความรู้เรื่องการทำวิจัยหรือการวิจัยจากงานประจำ (R2R) มากขึ้น
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารในการบริหารจัดการเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การทำงานในแต่ละหน่วยงานและเอื้ออำนวยต่อการให้ข้อมูลตามสิทธิผู้ป่วยมากยิ่งขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

รายงานวิจัยนี้ได้รับความกรุณาของรองศาสตราจารย์ ดร.สุรชาติ ฌ หนองคาย อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรสุมน พงศ์ภิณูญ รองศาสตราจารย์ ดร.นิทัศน์ ศิริโชติรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาร่วมและอาจารย์นายแพทย์วัฒนชัย จรูญวรรณะซึ่งได้ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นที่สำคัญต่างๆ อันเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งใจขอกราบขอบพระคุณอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

- กองการพยาบาลสาธารณสุข. (2552). **มาตรฐานการปฏิบัติการพยาบาล คลินิกโรคทั่วไป/คลินิกโรคพิเศษศูนย์บริการสาธารณสุข สำนักอนามัย**. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กานดา ว่องธนากุล. (2549). **ปัจจัยลักษณะสภาพแวดล้อมในการทำงานที่มีอิทธิพลต่อความเหนื่อยหน่ายในการทำงานของบุคลากรมหาวิทยาลัยรามคำแหง**. ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (การวิจัยการศึกษา), มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ฉัตรสุนัน พงศ์ภิญโญ. (2555). **กฎหมายสุขภาพและการรักษาพยาบาล**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ทัศนยา บุญทอง. (2542). **ทิศทางการปฏิรูประบบการพยาบาลที่สอดคล้องกับระบบบริการสุขภาพไทยที่พึงประสงค์ในอนาคต**. กรุงเทพฯ: ศิริยอดการพิมพ์.
- เมธินี นิธิพิทักษ์. (2550). **ทัศนคติต่อการบริการ สภาพแวดล้อมในการทำงานวัฒนธรรมองค์กรและความพึงพอใจในการทำงานของพนักงานโรงพยาบาล เปาโล เมโมเรียล**. วิทยานิพนธ์วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เยาวลักษณ์ กุลพานิช. (2533). **สภาพแวดล้อมกับประสิทธิภาพของงาน**. *ข้าราชการ* 35: 16-18.
- วิฑูรย์ อังประพันธ์. (2537). **สิทธิผู้ป่วย**. กรุงเทพฯ: โครงการจัดพิมพ์คปไฟ.
- วีระชน ขาวผ่อง. (2551). **ความรู้การมีส่วนร่วมและความตระหนักต่อระบบการจัดการสิ่งแวดล้อมของพนักงานในองค์กรที่ได้รับรองมาตรฐานระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม (ISO 14001): ศึกษากรณีบริษัทจันทบุรีซีฟู้ดส์ จำกัดและบริษัทจันทบุรีโพธิ์โพธิ์ จำกัด**. วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (การจัดการสิ่งแวดล้อม). สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ศรีวรรณ มีบุญ. (2539). **ความตระหนักต่อสิทธิผู้ป่วยของพยาบาลการปฏิบัติการพยาบาล**. วิทยานิพนธ์พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลผู้ใหญ่, มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สารสภาการพยาบาล. (2541). **คำประกาศสิทธิของผู้ป่วย** 13(2): 32.
- สำนักการพยาบาล. (2549). **หน้าที่และความรับผิดชอบหลักและสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพนทบุร:** กลุ่มภารกิจพัฒนานโยบายและยุทธศาสตร์ทางการพยาบาล สำนักการพยาบาล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข.
- สำนักการพยาบาล กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข. (2551). **มาตรฐานการพยาบาลในโรงพยาบาล** ปรับปรุงครั้งที่ 2. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: องค์การสงเคราะห์ทหารผ่านศึก.
- สิวลี ศิริโล. (2544). **จริยศาสตร์สำหรับพยาบาล**. (พิมพ์ครั้งที่ 8). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- แสงจันทร์ โสภากาล. (2548). **ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล**. ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต: มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- อนุชา เทวราชสมบุญ. (2545). **การจัดการความรู้**. พิษณุโลก: ศูนย์พัฒนาองค์ความรู้ทางการศึกษา สำนักผู้ตรวจราชการประจำเขตตรวจราชการที่ 2 จังหวัดพิษณุโลก.

- Good, C. (1973). **Dictionary of Education. Education.** Edited by Carter V. Good. New York: McGraw-Hill book Company, Inc.
- Schultz, D. and Schultz, S.E. (2001). **Psychology and Work Today.** New Jersey: Pearson Education Inc.